

**Nr 49.**

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1950/51 till barnmorskeläroanstalterna.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 92 och 93, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna dels till Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 161 400 kronor, dels ock till Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 141 500 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 50, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 februari 1950, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för barnmorskeläroanstalterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51, dels ock för nämnda budgetår under elfte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa till Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar 157 600 kronor och till Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader 208 400 kronor.

1:o) **Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar.** Ifrågakvarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 161 400 kronor.

Antalet vakanser å distrikts- och anstaltsbarnmorsketjänster utgjorde den 1 januari 1949 104 resp. 59 samt den 1 januari 1950 122 resp. 74. Av 25 å mödravårdscentraler inrättade heltidstjänster för barnmorskor voro vid sistnämnda tidpunkt 21 besatta. Medicinalstyrelsen har beräknat, att det nuvarande antalet barnmorskevakanter kunde täckas inom fem år med ett tillskott av 100 nyexaminerade barnmorskor årligen. Med hänsyn härtill har departementschefen utgått från att tills vidare två undervisningskurser måste påbörjas årligen vid vardera av de två barnmorskeläroanstalterna i Stockholm resp. Göteborg.

Som en förutsättning för fortsatt anordnande av den vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm försöksvis bedrivna utbildningsverksamheten med kurser, utformade såsom en påbyggnad av tvåårig utbildning i sjuksköterskeskola, har ansetts böra gälla, att deltagarantalet icke i avsevärd mån understeg det fastställda maximiantalet eller 36 elever. Det sammanlagda antalet elever i nu pågående kurser vid stockholmsanstalten uppginge emeller-

*Bihang till riksdagens protokoll 1950. 6 saml. Nr 49—50.*

tid till endast ca 50 mot omkring 130 vid göteborgsanstalten. Då ökad rekrytering till stockholmsanstalten kan förväntas, tillstyrker dock departementschefen, att undervisningen vid densamma även under nästa budgetår får fortgå i oförändrad form.

Liksom under innevarande budgetår föreslås vid läroanstalten i Stockholm en särskild kurs i social mödravård för i tjänst varande barnmorskor. Såväl barnmorskeeleverna som de barnmorskor, vilka genomgå repetitionskurs, avses skola få undervisning i förebyggande födelsekontroll. Kostnaderna för nämnda undervisning beräknas till sammanlagt 1 200 kronor.

De extra instruktionsbarnmorskorna föreslås i överensstämmelse med vad som gäller för den övriga barnmorskepersonalen vara helårsanställda, varigenom visst ytterligare medelsbehov för utökning av anställningstiden erfordras. Vid stockholmsanstalten anses en befattning som extra instruktionsbarnmorska kunna indragas. Då möjlighet anses böra föreligga för Kungl. Maj:t att, om så skulle erfordras, medgiva utökning av personalen vid anstalten, har anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal upptagits förslagsvis.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning av det sammanlagda medelsbehovet för stockholmsanstalten med 5 700 kronor under det att för anstalten i Göteborg beräknas en höjning med 1 900 kronor.

*Utskottet.* 1949 års riksdag fann det i hög grad tveksamt, huruvida i rådande läge med brist på arbetskraft och svårigheter att rekrytera personal inom ifrågavarande område en sådan skärpning av utbildningskraven borde eftersträvas, som skulle bli följden av att barnmorskeutbildningen generellt utformades som en påbyggnad av tvåårig utbildning i sjuksköterskeskola. Ehuru riksdagen icke ville motsätta sig, att sådan utbildning försöksvis fortsattes vid stockholmsanstalten, framhöll riksdagen, att svårigheterna att erhålla elever med dylik utbildning icke borde få leda till att anstaltens kapacitet icke kom till fullt utnyttjande.

Av Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition framgår, att läroanstalten i Stockholm icke kunnat utnyttjas till sin fulla kapacitet. Då ökad rekrytering kan förväntas, har utskottet emellertid ansett sig böra godtaga departementschefens förslag, att undervisningen vid nämnda anstalt även under nästa budgetår får fortgå i oförändrad form. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utbildningstiden vid stockholmsanstalten innevarande budgetår sänkts från 18 till 17 månader. Vid anstalten i Göteborg utgör den 24 månader, varav 1 provmånad.

I likhet med departementschefen finner utskottet det lämpligt, att såväl barnmorskeeleverna som de barnmorskor, vilka genomgå repetitionskurs, erhålla undervisning i förebyggande födelsekontroll.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	46 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	13 500	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	8 600	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	5 500	73 600

B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	44 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	17 600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal .....	17 200	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	5 200	84 000
Summa förslagsanslag kronor		157 600

b) till *Barnmorskeläroanstalterna*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 157 600 kronor.

2:o) **Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 141 500 kronor.

Sedan gällande avtal med städerna Stockholm och Göteborg angående upplåtelse av lokaler m. m. för resp. barnmorskeläroanstalter från städernas sida uppsagts att upphöra år 1949, ha efter förhandlingar mellan parterna nya avtal träffats, vilka godkänts av stadsfullmäktige i Stockholm och Göteborg samt av Kungl. Maj:t. Avtalen äro avsedda att gälla, stockholmsavtalet fr. o. m. månaden näst efter den, under vilken lokalerna för barnmorskeläroanstalten inom S:t Eriks sjuksköterskeskolas elevbyggnad vid Södersjukhuset i Stockholm godkänts av medicinalstyrelsen, samt göteborgsavtalet fr. o. m. den 1 januari 1950. I huvudsak innebära avtalen, att staten skall formellt svara för samtliga kostnader för elevernas förmåner under hela utbildningstiden. Under tiden för elevernas praktiska tjänstgöring skola emellertid resp. städer erlägga ersättning med belopp, som äro avsedda att täcka statens kostnader under nämnda tid jämte därå belöpande ferier. Avtalen åsyfta alltså icke att i sak ändra den slutliga fördelningen

av kostnaderna mellan staten och resp. städer. Till eleverna under tiden för den teoretiska utbildningen nu utgående förmåner ha ansetts böra bibehållas.

I anledning av nämnda avtals utformning ha delposterna till kost och logi åt elever, till hyra för undervisningslokaler m. m. samt till extra utgifter ersatts med tre nya delposter, benämnda resp. ersättning för undervisningslokaler och elevbostäder m. m., kost åt elever samt arvode åt elever. Det under dessa delposter erforderliga medelsbehovet beräknas för stockholmsanstalten till 215 200 kronor samt för göteborgsanstalten till 300 100 kronor. Städernas ersättning för elevernas arbete under praktisk tjänstgöring uppskattas till i runda tal 122 000 för anstalten i Stockholm och 220 000 kronor för anstalten i Göteborg, vilka belopp avses redovisade under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel. Härtill kommer för stockholmsanstaltens del en ytterligare inkomstpost på ca 3 000 kronor, motsvarande den hyra, som skall erläggas för två personallägenheter vid anstalten.

Övriga delposter under anslaget ha uppförts med oförändrade belopp. För inköp av undervisningsmateriel för stockholmsanstalten föreslås tillfälligt en ny anslagspost om högst 10 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för omkostnader har för anstalten i Stockholm beräknats till 116 300 kronor samt för anstalten i Göteborg till 92 100, innebärande ökning med 40 900 resp. 26 000 kronor.

*Utskottet* får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 208 400 kronor.

Stockholm den 21 mars 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

*Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit* från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Karl Andersson, Gränebo, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Sundelin, Leander, Gillström, von Heland, Hesselbom, Einar Persson och Axel Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Åkerström, Thapper, fröken Elmén, fru Ericsson i Luleå och herr Johansson i Mysinge.

**Reservation**

vid *punkten 1:o*) (Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson*, herrar *Rubbestad* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka departementschefens förslag om undervisning i förebyggande födelsekontroll och att därför

*dels* det stycke på s. 2 i utskottets utlåtande, som börjar med orden »I likhet» och slutar med orden »förebyggande födelsekontroll» bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser icke den föreslagna undervisningen i förebyggande födelsekontroll fylla något sådant ändamål, att särskilda medel härför böra anvisas. Med hänsyn härtill böra anslagsposterna till arvoden åt tillfälliga lärare vid envar av anstalterna minskas med 600 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.»

*dels ock* utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag  
a) fastställa följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

**Avlöningsstat.***A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	46 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i> .....	12 900	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	8 600	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	5 500	73 000

*B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	44 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i> .....	17 000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal .....	17 200	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	5 200	83 400

Summa förslagsanslag kronor 156 400

b) till *Barnmorskeläroanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 156 400 kronor.»